

Governador Gulliver

Matrimoni Schwarzenegger: "Un home normal no pot governar aquest estat."

Califòrnia és el laboratori on Amèrica es reinventa. Però ara aquest estat està ben estancat en la crisi. Arnold Schwarzenegger elogia el president Obama i troba els adversaris més durs dins el seu partit.

Sap de memòria les seues paraules, les manifestacions de respecte per Ronald Reagan i a favor de l'estat antiimpostos; pot imitar els gestos amb els quals es vol donar importància als seus discursos. Els ha escoltats hores i hores. Però ara ja només falten minuts perquè s'acabe aquesta comèdia. "Romanços de Micky Mouse", dirà després.

Arnold Schwarzenegger seu davant del televisor i estira les cames com un escarabat. Du la jaqueta *bomber* amb l'escut de l'estat de Califòrnia, la jaqueta que es posa quan hi ha incendis forestals, terratrèmols o més catàstrofes com a símbol de la seua disposició a lluitar-hi. Davant seu, té engegat el canal del parlament.

És dijous 19 de febrer, sis i poquet del matí al capitol estatal de Sacramento. Per enèsima vegada aquesta setmana el parlament californià intenta aprovar el pressupost. Així s'ha anat ajornant ja durant 106 dies, com si hi haguera tot el temps del món, com si no hi haguera crisi. Però aquesta nit és com si Schwarzenegger tinguera ja tota la seua majoria. Els demòcrates li han donat suport des de bon començament, però el seu partit, fins ara, es resisteix a una pujada d'impostos. Schwarzenegger ha de convèncer sis republicans que hauria de fer seus contra de la voluntat de la direcció del seu partit.

Califòrnia és coneguda per les llargues negociacions pressupostàries. A diferència d'alguns altres estats, ací el pressupost requereix una majoria de dos terços a totes dues cambres, el senat i la cambra de representants. Durant els últims vint anys, a Califòrnia només s'ha aprovat quatre vegades puntualment el pressupost.

Schwarzenegger ha passat quatre dies a l'oficina, eixint fora, a la tenda de campanya, només a fumar un cigar i després de nou cap a dins a menjar, veure la televisió i telefonar. Ara li diuen "Gulliver", el gegant, apressat pels lil·liputencs.

A les set ja està tot llest. Té la majoria de dos terços per a aprovar el pressupost.

A Amèrica hi ha dues menes de polítics: els demòcrates liberals, que volen invertir molts diners en l'estat del benestar, i els republicans conservadors, per a qui els impostos són un instrument del diable. Però en cap altre estat els demòcrates no són tan liberals ni els republicans tan conservadors com a Califòrnia. Per a aquell que vulga canviar alguna cosa a Califòrnia, hi ha una maledicció. "Un home normal no pot governar més aquest estat", diu Schwarzenegger, el republicà.

Quan el 1968 arribà als EUA, Califòrnia era l'avantguarda d'Amèrica. Molt abans que a la resta del país ací nasqué el moviment ecologista a favor del medi, va sorgir la cultura del cos que els surfistes de la platja de Malibú van fer mundialment famosa, la moda de preocupar-se per la bona forma física es va expandir i una nova consciència de salut es va instal·lar al país. A Berkeley esclataren protestes d'estudiants, hi hagué una oposició a la prohibició dels discursos lliures als campus universitaris.

A Califòrnia, Amèrica es reinventa cada dues dècades; per exemple, al Silicon Valley o al Central Valley, la zona de producció de fruita i regió vinícola més gran de tots els EUA. Amb les seues lleis verdes, l'estat amb més densitat de població se situa de nou al capdavant.

Ara es troba estancada. Dels moviments han sorgit institucions, grups d'interès amb pressupostos per a la publicitat i la influència política.

Els profetes ja no es troben als cafès de la Venice Beach, sinó en oficines de Sacramento. El grup protector del medi Sierra Club i el grup antiimpostos Associació de Contribuents Howard Jarvis fa temps que s'han convertit en organitzacions de molta influència, protagonistes del poder.

Poden finançar plebiscits, influir en les eleccions, atiar opinions públiques i apartar polítics que fan nosa.

El mes de maig vinent s'ha de fer un plebiscit en què es pot tornar a posar en qüestió el pressupost de Schwarzenegger.

Si fora estat independent, Califòrnia seria membre del club de les nacions industrials més grans, el G8. Per a ser exactes, és la vuitena economia més gran del món, un poder econòmic

més gran que Espanya; ací es genera el 13% del producte interior brut americà. Però el sistema escolar és de segona classe, l'economia es retrau, les finances estatals estan exhaustes. Els experts parlen de *mississipificació* de Califòrnia, una baixada al nivell dels pobres estats del sud.

La crisi econòmica en què es troba immersa tot Amèrica s'agreuja amb la crisi política en què Califòrnia es debat des de fa dècades. Per falta de diners, Schwarzenegger ja ha hagut d'aturar projectes de construcció de carreteres, ponts i escoles. 200.000 funcionaris haguereu d'agafar vacances obligades. Als pobres se'ls reparteixen menys bons de menjar; l'administració escolar amenaça de suprimir la classe d'educació física i el dimarts de fa dues setmanes Schwarzenegger

A cap estat no hi ha tanta gent sense feina, tantes subhastes forçoses, tan deute públic

començà a enviar 20.000 cartes d'acomiadament a professors, funcionaris socials i infermeres.

Fins i tot a Silicon Valley, el país de la indústria d'alta tecnologia, l'optimisme etern s'ha evaporat. El nombre d'empresaris joves que van a la borsa ha baixat dràsticament: de 269 l'any 1999 a només 6 l'any passat. Durant quatre dècades ací hi havia el laboratori més important del món de tecnologia del futur. Ara la revista *Newsweek* es demana: "El Silicon Valley esdevindrà un segon Detroit?" Microsoft acomiada gent. Intel podria tenir pèrdues per primera vegada en 21 anys. També per primera vegada des del 2003 ha caigut la renda *per capita* al Valley.

El Valley espera que els impostos servesquen per a projectes d'investigació. Hom confia en el governador Schwarzenegger i les seues ajudes per a la indústria verda. La fundació Information Technology and Innovation reclama 30 milers de milions de dòlars per a aturar els acomiadaments.

"La indústria *hightech* és la joia de la corona de la nostra indústria", diu Shane Robinson, l'estrateg en cap del consorci Hewlett-Packard. "És l'únic sector de la indústria en què anem davant de tots."

Però Kenneth Rogoff, professor d'economia a la universitat de Harvard, s'imagina l'impensable: la fallida del Golden State: "Seria un esdeveniment èpic, que provocaria un xoc en els mercats."

A Califòrnia sempre hi ha hagut de tot, i de tot un poc més que no pas a la resta d'Amèrica. Així fou durant el *boom*, a l'època daurada de la New Economy o del capitalisme dels bancs d'inversió i també és així ara, durant la crisi.

Probablement, cap més estat no sent l'enfonsament de manera tan forta; enlloc més no hi ha tanta gent sense feina, tantes subhastes forçoses, tant deute públic. La xifra de desocupats és del 9,3%, les cases de San Francisco, Los Angeles i San Diego perden el valor quasi el doble de ràpid que la mitjana nacional.

Potser també per aquest motiu causa, comparativament, menys sensació. Ja el maig de l'any passat, Vallejo, una ciutat de 120.000 habitants, es va declarar insolvent. La ciutat ja no podia pagar els seus policies i bombers.

Roger Hubbert és teulader a la rodalia de Vallejo i només pot dir que sempre se n'ha sortit bé sense l'estat. L'estat mai no hi era quan l'ha hagut de menester. No hi va ser quan caigué de la teulada fa cinc anys i volgué trobar una altra feina; no hi fou quan va perdre l'assegurança mèdica. Si l'estat torna a apujar els impostos pagarà més impostos sobre l'automòbil, més IVA, i no rebrà cap contraprestació, ni tan sols una assegurança mèdica. I no li serveix de res que hi haja més professors, perquè tampoc no té xiquets.

S'ha perdut la fe, la fe en Califòrnia. La terra és parcel·lada, amb guetos i urbanitzacions tancades, que marquen els extrems de pobresa i riquesa. No hi ha cap sensació de pertànyer al mateix grup. També per això ningú no vol pagar més impostos. Qui vol donar diners per a gent amb qui no té res a veure? L'autor Peter Schrag arriba a la següent conclusió: "Els californians no volen que el govern funcione."

Però la catàstrofe és sempre també una oportunitat; també això pertany a Califòrnia. L'apocalipsi i el començar de nou. Així ho veu el governador.

Una catàstrofe va convertir Arnold Schwarzenegger en home de negocis, una catàstrofe el va fer polític. El 1971 Schwarzenegger va fundar amb el seu amic culturista Franco Columbu el seu primer negoci, l'empresa de construcció European Brick Works, després de la destrucció de milers de cases al sud de Califòrnia a causa d'un terratrèmol. El 2003 fou elegit governador, quan el seu predecessor, Gray Davis, fos rebutjat per un caos financer.

Schwarzenegger sabia què s'hi trobaria. El seu amic multimilionari Warren Buffet l'havia advertit sobre els problemes financers. Califòrnia ha estat crònicament infrafinançada: les càrregues a llarg termini hi ultrapassen els ingressos. Des que Schwarzenegger començà la campanya electoral Buffet és el seu assessor econòmic més important. Ell li va dir que realment la situació només podia empitjorar.

El problema fonamental de Califòrnia, diu Buffet, té a veure amb el furor contra l'impost territorial els anys 70. Aleshores els preus de les cases pujaren fins al triple o el quàdruple, i amb el preu de les cases també s'enfilaren els impostos territorials i s'escampà el temor que la gent havien de vendre la casa perquè ja no podien pagar els impostos territorials. Fou l'oportunitat dels populistes. En aquells temps feren de la política antiimpostos una religió. Obligaren l'estat, mitjançant un plebiscit, a abaixar els impostos territorials al mínim.

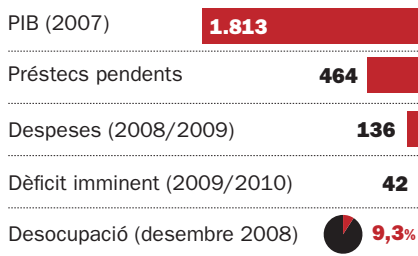
Amb açò l'estat va perdre una de les fonts d'ingressos més importants. Ara, enmig de la crisi, li falten aquests diners.

Avui cap polític no sacsejaria els impostos territorials, això seria un suïcidi. I quan féu la impressió que Buffet volia aconsellar a Schwarzenegger de tornar-ho a fer, aquest el va amonestar públicament. "Si ho torna a dir –digué aleshores Schwarzenegger– haurà de fer com a càstig 500 flexions."

Però Schwarzenegger havia quedat advertit. Quan vingueren els activistes antiimpostos de Washington –la gent de l'organització Americans for Tax Reform, de Grover Norquist– per a

Dades en milers de milions de dòlars

arrancar-li una promesa pública de no apujar mai els impostos, ell ho va rebutjar. I d'aleshores ençà, Buffet és la seua consciència econòmica.

"A Sacramento no té gaire llibertat de moviment", diu Warren Buffet ara. "A Washington poden imprimir diners, a Califòrnia no. I a més a més té un legislador disfuncional i una llei presupostària que exigeix una majoria de dos terços. Ací ell se les ha de veure, per tant, amb gent totalment contrària a qualsevol impost, amb gent contrària a nous impostos i amb gent contrària a l'estalvi. Aconseguir ací una majoria de dos terços és extremadament difícil.

El 21 de febrer el governador Schwarzenegger anà a Washington, va fer la ronda als *talkshows* de l'emissora de televisió i parlà dels grans projectes que vol impulsar a Califòrnia. Cada frase és al mateix temps una bufetada contra els ortodoxos del seu partit.

Alabà Timothy Geithner, el ministre financer de Barack Obama, criticat fortament pel seu partit; agrai que el ministre de Medi li donara suport en la prevenció del canvi climàtic; i titllà el paquet econòmic del president de "fabulós".

"Obama ara necessita jugadors d'equip", amonestà als qui posen pedres al camí del president. No és el moment d'entestar-se en els principis. Schwarzenegger és ara el republicà més important per al president.

Fa propaganda a favor de l'estat, el vol definir de nou com a inversor en carreteres i més obres públiques. "On és el pla general?", pregunta. "Per què ningú no ens mostra com serà Amèrica d'ací a vint o trenta anys?" Exigeix noves paraules per a retornar a la gent el valor de creure en alguna cosa gran. "Infraestructura! Necessitem una paraula que sone *sexy*." A Califòrnia ha explicat a la gent que amb noves carreteres tornaran més de pressa a casa. Tindran més temps per a la família. "Només funciona això."

Aquest diumenge anirà a Alemanya, on vol aconseguir més companys per a la lluita contra el canvi climàtic, i també advertirà sobre el proteccionisme. Es trobarà amb Angela Merkel i amb ella inaugurarà el CeBIT. De la cambrà de comerç americana a Alemanya rebrà una condecoració pels seus mèrits en la protecció del medi. Després ha de tornar a Califòrnia. Ja l'hi esperen.

Al Hyatt Hotel, davant per davant del capitol estatal, es reuneixen els republicans californians en la convenció d'hivern del partit. Schwarzenegger només hi ha enviat una col·laboradora que ha d'aclarir la qüestió dels impostos. Però els republicans no volen sentir cap explicació. Han fet cartells que diuen: "Només una veu republicana!"

Els dirigents del partit han decidit que els dissidents, els aliats de Schwarzenegger, que el van ajudar a aconseguir una majoria a la votació pressupostària, no rebran més diners per a la pròxima campanya electoral. I després ataquen el governador. El vice-president en funcions del partit republicà, Jon Fleischman, diu: "El temps que ens queda amb Schwarzenegger serà tan dolorós com l'eliminació d'un càlcul renal."

A Schwarzenegger encara li queden dos anys més de governador. Ja no podrà tornar-se a presentar a les eleccions. Dos anys més de lluita i "romanços de Micky Mouse".

Marc Hujer

Traducció de Beatriu Vallès Jimeno